

A·post

"Hamro Patrika"

Norge-Nepal Foreningen
Boks 1278, Vik
0111 Oslo 1

Postgirokonto:
0802 4202438

VELKOMMEN I
NORGE-NEPAL
FORENINGEN!

Dag Norling
John Collets Alle 46
0852 Oslo 8

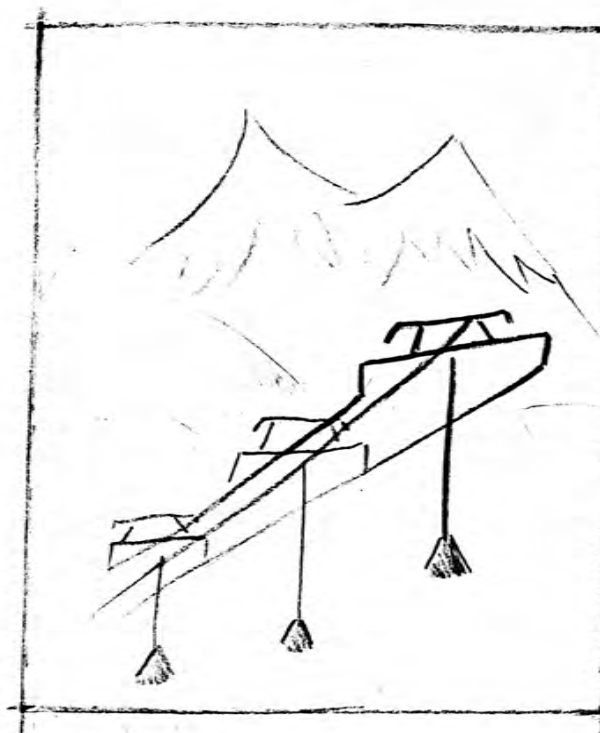
MØTE I FEBRUAR 1994.

Møte: 10. februar kl 19.00 i Sagene Samfunnshus,
Kristiansandsgt. 2, inngang fra Arendalsgt.

Øyvind Ulfsby: Norsk kraftutbygging i Nepal.

Øyvind Ulfsby arbeider med Statkrafts U-landsprosjekter.

Han er også prosjektleder for Khimti Khola prosjektet.

1994
KRAFT-
UTBYGGING
i
NEPAL

HUSK MEDLEMSMØTE MED
DETTE TENAET

10. FEBRUAR KL. 19⁰⁰

Styret har ordet...

DET NYE STYRET

tlf jobb: tlf privat:

MARIT KLEPPA (leder)	Skøyenveien 97 0375 Oslo	22313691	22521031
YNGVE GAUSLÅ (kasserer)	Gamlelinja 31 B, 1254 Oslo	22412214	22622296
BASUDHA GURUNG	Boks 488, Arken, 1432 Ås NLH		
WENCHE FOSSUM (sekretær)	Bjørnestupet 25, 1453 Bjørnemyr		66916877
ANE HAALAND	c/o WHO / TDR, 095.41.22.7913812 (dir) CH-1211 Genève 095.41.22.7913789 (sekr) 095.41.22.7880839 (fax)		
STEIN BIE	Anton Schjøthsg 19, 0454 Oslo	64949794	22469264
RAGNHILD KROGVIG KARLSEN	Nils Bays vei 27 B, 0876 Oslo		22231122
KIRSTEN GREINER*	Landingsveien 84, 0767 Oslo		22141101 22140001 32768046
DINESH PRASAD AMATYA*	Kringsjå Studentby 667-1B, Sognsveien 218, 0864 Oslo		22187801

Personer med verv utenfor styret:

Redaktør HP:
RAGNHILD KROGVIG KARLSEN (adresse ovenfor)

Journalist:

OLAV MYRHOLT Postboks 352 61253276
2601 Lillehammer (tlf-svarer)

Revisor:

ROY FRIIS Peiskrokveien 8, 22937104 67076908
1482 Nittedal

Valgkomiteen: Vibeke Eikås og Elbjørg Holm Erstad.

Ane Haaland kan - når hun er i Norge - ofte treffes på
tlf 22690267.

*Nye medlemmer

LITT OM

STYRETS MEDLEMMER

MARIT KLEPPA: 51 år. Arbeider som bibliotekar i Stortinget. Hun har vært i Nepal 4 ganger som turist, to ganger med Den Norske Turistforening og to ganger på egen hånd. Marit har vært ett år i styret og overtar som leder etter Ane.

ANE HAALAND: 44 år. Master Degree i samfunnsvitenskap i Chicago og arbeider free-lance. Hun har arbeidet 10 år i Nepal for UNICEF og Redd Barna. Hun snakker nepali og er registrert som tolk. Hun har også arbeidet i Vietnam, India, Pakistan, Burma, Guatemala, Sierra Leone og Botswana og er stadig på reisefot. Hun har skrevet en bok om Bhaktapur i Nepal, utgitt i Bangkok. For tiden arbeider hun for Verdens Helseorganisasjon i Geneve med forskning i tropiske sykdommer.

YNGVE GAUSLÅ: 45 år. Utdannet cand.mag. Bokhandler med reisehåndbøker og kart som spesialitet. Han har vært i Nepal en gang som turist.

BASUDHA GURUNG: 24 år. Hun er født og oppvokst i Nepal og kom til Norge som 14-åring da hun begynte i 8de klasse. Hun studerer nå på tredje året på Landbrukshøgskolen på Ås.

WENCHE FOSSUM: 43 år. Hun er for tiden hjemmевærende husmor med barn. Hun har bodd i Nepal i 3 år da mannen arbeidet i Kathmandu for FN's internasjonale luftfartsorganisasjon ICAO.

STEIN BIE: 50 år. Utdannet agronom og er for tiden direktør i NORAGRIC (Norwegian Centre for International Agricultural Development) på Landbrukshøgskolen på Ås. Han har vært i Nepal en gang og kombinerte da et ferieopphold med studiet av fruktdyrking i Kali Gandaki.

RAGNHILD KROGVIG KARLSEN: 24 år. Cand.mag med fagene nordisk, musikk og teatervitenskap. Hun går nå videre med musikkstudiet. Som tenåring bodde hun noen måneder i Nepal sammen med sine foreldre. Hun går nå i lære hos Dag Norling for å overta redaktøransvaret for Hamro Patrika.

KIRSTEN GREINER: 28 år. Studerer statsvitenskap med hovedvekt på internasjonal politikk. Hun har vært i Nepal en gang som turist.

DINESH PRASADH AMATYA: 32 år. Han er født og oppvokst i Patan utenfor Kathmandu. Han studerer ved arkitektthøgskolen i Oslo.

*Stoff med henblikk på medlemsmøtet om
kraftutbygging finner dere på s. 6-9.
Ellers har vi i dette nummeret sakset
artikler og avisreportasjer a propos
tidligere møter f.eks om mennesker-
rettigheter, miljøvern og Butnan
- men først noen ord fra OO7(!)...*

INNSAMLINGSAKSJON FOR BARNA I NEPAL

Rent vann er en av forutsetningene for liv og god hygiene. Rent vann er noe vi i Europa tar som en selvfølge.

I Nepal dør hundretusenvise barn hvert år i mangel av rent vann. Mange av dem hadde overlevd hvis det fantes flere brønner med friskt vann og hvis man hadde mer kunnskap om hygiene.

K-TV/FilmNet hjelper UNICEF og barna i Nepal med å skaffe rent vann. Pengene vi samler inn denne høsten går til UNICEFs arbeid med å bore brønner i Nepal og gi alle tilgang til rent vann.

UNICEF underviser også menneskene i Nepal i hygiene og renslighet for å redusere smittefaren av forskjellige sykdommer. En av UNICEFs målsetninger er at to millioner innbyggere i Nepal skal ha kjennskap til hygiene innen tre år.

Hvert år dør hundretusenvise barn i Nepal i mangel av vann. Mange av dem hadde overlevd hvis det fantes flere brønner med rent vann i byene. Å bore en brønn koster penger. Nepal er et fattig land. Derfor har K-TV/FilmNet startet en innsamlingsaksjon for Unicef og barna i Nepal. Du kan hjelpe ved å ringe Roger Moore på tlf. 820-81155. Han er ambassadør for Unicef og forteller mer om aksjonen. Telecom Scandinavia A/S gir sin andel av inntektene til innsamlingsaksjonen og overskuddet går dermed uavkortet til Nepal. Du kan også betale inn på postgiro 0807 2545010 eller bankgiro 8200.01.18784 til Unicef-komiteen i Norge, Boks 6877 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk innbetalingsblanketten: K-TV/Nepal.

Hjelp barna i Nepal!

Ring meg

820-81155

(Samtalen koster kr 18,67 pr. minutt)

Roger Moore

Roger Moore
UNICEF Ambassadør

K-TV.

unicef

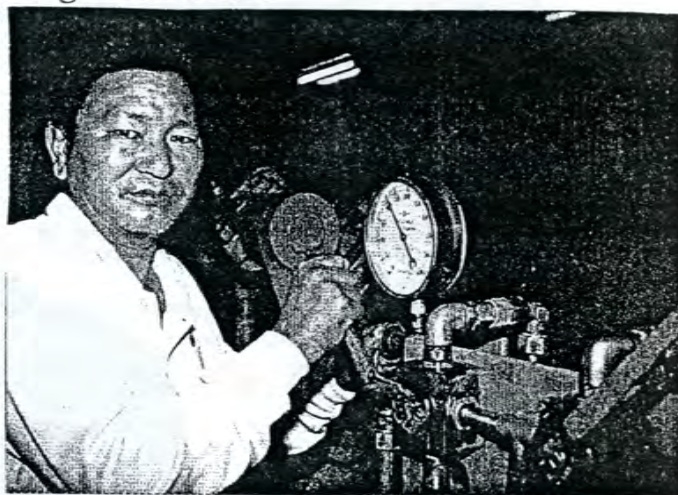
NEPAL

– strøm til industri og ressursvern

GALYANG:

«Kværner Brug, Kristiania». Det har historie – en del av maskineriet, 234 meter ned i fjellet; i en landsby i Nepal. Hvor norsk, brukt utstyr, overhørt av nepalesiske fagfolk, på ny er kommet til livets rett.

AV DAG LERAAND

Avlagt utstyr fra norske kraftverk kan gjøre nytten i Nepal. Maskinmester Thapa er godt fornøyd med de gamle Kværner-turbinene; 234 meter ned i fjellet ved Andhi Khola.

FOTO: DAG LERAAND

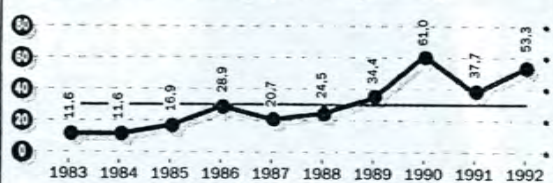
NEPAL

Hovedstad:	Kathmandu
Areal:	147.181 km ²
Folketall:	19,4 mill.
Årlig folketilvekst:	2,6%
Forventet levealder:	52 år
Lese-/skrivekyndige:	23%
BNP per capita:	USD 180
Norsk bistand 1992:	53,3 mill.

Kilde: THE WORLD BANK ATLAS, 1992; NORAD

Norsk bilateral bistand til Nepal, 1983-92 (NOK mill.)

Kilde: NORAD

— Gjennomsnitt 1983-92: 30,1

FJELLANDENE NEPAL OG NORGE HAR mangt til felles; ikke minst topografien, som krever det ypperste av dem som skal anlegge veier, kraftstasjoner og overføringsnett. Derfor er det ikke unaturlig at samarbeidet mellom Norge og Nepal innen kraftutbygging er stort, og vellykket. Men bistanden til utbyggingen akkurat i Nepal skiller seg fra det aller meste innen denne sektoren; av flere grunner:

At det hit er hentet gammelt utstyr som er blitt avleget ved norske kraftstasjoner er én ting; at det er en misjonsorganisasjon som står bak utbyggingen en annen; at mye skyldes én utrettelig persons pågansmot er en tredje. Alt ganske så unikt, men det virkelige unike ved arbeidet *Den Norske Tibetmisjon* og dens drivkraft i Nepal-arbeidet gjennom tre og et halvt tiår, Odd Hoftun, er mest av alt dette:

Rundt kraftutbyggings-arbeidet er det bygd opp et nettverk av utdanningsinstitusjoner og

aksjeselskaper som er blitt en meget viktig fagbase på dette området i Nepal; og som samtidig med å lære opp nepalesere i tekniske fag også produserer nytt og vedlikeholder gammelt utstyr. Siden 1965 har Hoftun og Tibetmisjonen bidratt til å gjøre den en gang søvnige landsbyen Butwal til et av de viktigste industrisentra i Nepal. Hvor det er vanskelig å se hvor det ene tiltaket slutter, og det neste begynner; nettopp en sammenveving som bistanden bestreber å skape. Men sjelden får til.

MANGESIDIG AKTIVITET

Odd Hoftun kom til Nepal for å bygge sykehus, i 1957. Han så behovene for fagfolk, for industriell utvikling, for kraft – og satte seg fore å gjøre noe med det.

– Jeg hadde en stor fordel, forteller Hoftun om den første tiden i Nepal; – det var ikke veier her, jeg måtte gå – og fikk tid til å tenke.

De baner Hoftun tenkte i, var at uten oppbygging av en moderne sektor, ville ikke Nepal komme videre. De to tradisjonelle bistandssektorene var helse og utdanning, men disse fant han hang i lufta, så lenge de ikke hadde noen økonomisk basis i samfunnet. Utsikter til økonomisk vekst måtte skapes, mente Hoftun, og vekst, muligheter til produksjon og inntekter, fordrer tilgang til strøm.

Men Nepal mangelte ikke bare strøm, det var også en prekær mangel på teknisk kyndige fagfolk. For å avhjelpe behovet for teknisk fagpersonell, ble *Butwal Technical Institute (BTI)* dannet, i 1963. Bak BTI står den felles, internasjonale misjons-paraplyen *United Mission to Nepal (UMN)*, som Tibetmisjonen er en del av. UMN er drivkraft og deleier i flere selskaper som er dannet i Butwal – og som henter en stor del av sitt fagpersonell fra BTI.

Selskapene er sentrale i den kraftutbygging Tibetmisjonen gjennom UMN, og med støtte fra NORAD, står bak i Nepal. Her står kraftselskapet *Butwal Power Company Pvt. Ltd. (BPC)* i sentrum – også det startet og deleid av UMN.

I dag får UMN over en hel kompetanselinje innen kraftutbygging; fra det planleggende og utførende ingeniør-arbeid, via produksjon og vedlikehold av utstyr, til distribusjonsnett.

NORSK UTSTYR

Dypt nede i fjellet under landsbyen Galyang i Nepal har gammelt norsk utstyr – fra Mesna

kraftverkk – fått sin renessanse: i *Andhi Khola Hydroelectric and Rural Electrification Project (AHREP)*. Demontert i Norge, fraktet til Nepal, overhørt i Butwal, skaper turbiner og generatorer på ny kraft.

Kraftverket eies av BPC og den nepalesiske stat, er bygd av det UNM-selskapet *Himal Hydro*, og i hovedsak finansiert av NORAD.

Andhi Khola-prosjektets utgangspunkt er byggingen av kraftverket; med en mindre dam, rør gjennom fjellet til selve kraftstasjonen – og ledningsnett som leverer strøm både til det nasjonale forsyningsnettet og til lokalsamfunnet.

Men produksjon av strøm og elektrifisering er bare to av målene ved AHREP. Andre aspekter er å prøve ut nye tekniske løsninger, samt å fremme en trygg og effektiv bruk av strøm. Vann fra produksjonen går til irrigasjonsformål i dalen under kraftverket. Og introduksjon av strøm til bruk i matlaging er et bidrag til vern om økologien; også Nepal har alvorlige problemer med hogst for å skaffe ved, og nedhogging av skogen skaper erosjon og utarming.

Ett er å skaffe strøm, noe annet å gjøre bruken av den kjent i hittil strømløse landsbyer. Bl.a. å lære folk å bruke strøm til matlaging, er en del av de oppgaver UMNs folk driver med i kjølvannet av kraftutbyggingen. Et ledd i dette arbeidet er introduksjonen av nytt, elektrisk kokeutstyr. Det innebærer mindre vedbruk, som både spare de knappe skogressursene, og sparer særlig kvinnene for tunge bærer. En annen tung bær som lettes, er henting av vann, opp bratte åssider; strøm gjør det mulig med pumper.

MULIGHETER TIL ARBEID OG INNTEKT

De elektriske kjelene, og etter hvert stekepannene, framholdes også som ideelle til bruk i de mange små kaféene som byr gjester te og mat. Kafé-eiere, forklarer Andhi Khola-prosjektets mat-tekniker, Roydon Chesswas, tilbys også hjelp til enkelt bokholderi. Bl.a. viser det seg at mange driver lite lønnsomt fordi de ikke har oversikt over driftskostnadenes forhold til utsalgsprisen de tar. En vesentlig kostnad for slike kaféer i bystrøk er nettopp energi, da de må kjøpe ved. Det viser seg at bruk av strøm til dette formålet halverer energitilførsen.

Chesswas arbeider også for å finne måter lokalbefolkningen kan bruke strøm til å skaffe seg inntekt; f.eks. ved konservering av mat. Strøm til rismøller

har også gitt inntektsmuligheter til en del.

Den praktiske bruk av strømmen vies stor oppmerksomhet, og resultatene er synlige – og i tråd med selve bakgrunnen for engasjementet i kraftutbygging og den industrielle sektor: å bidra til økt økonomisk aktivitet, som igjen fører økt sysselsetting og inntektsmuligheter med seg.

SLAG I SLAG

Tibetmisjonens og UMNs første erfaring med kraftutbygging i Nepal var av Tinau-elva nær Bhutwal, forteller direktør Kali Prasad Choudary i Himal Hydro. Også den stasjonen ble bygd med brukt utstyr fra Norge, tidlig på 60-tallet, på en tid da dette var et i hovedsak strømløst område. I dag har så godt som samtlige husholdninger i Butwal innlagt strøm; på landsbasis er det bare ti prosent som har det.

Siden har det gått slag i slag: *Jhimruk Hydro Electric & Rural Electrification Project (JHEREP)* er nær slutføring; et atskillig mer ambisiøst prosjekt enn forholdsvis beskjedne Andhi Khola.

Mens Tinau-kraftverket er på bare én megawatt, er Andi Khola på 5 MW, og Jhimruk på 12. Nå planlegges et enda større; *Khimti Khola*, med tilsammen 60 MW. Den nye politikken i Nepal, etter de politiske omveltningene i 1990, er å trekke mer på den private sektor. Derfor er BPC av regjeringen bedt om å gå inn i Khimti Khola-prosjektet. BPC har så trukket med seg norske *Statkraft* i å etablere et joint venture-selskap i forbindelse med utbyggingen. Khimti Khola blir en utbygging i en helt annen målestokk enn hva UMN tidligere har engasjert seg i. Her er det også snakk om en mer komplisert finansieringspakke, hvor bl.a. både *Asia-banken* og *Verdensbanken* er inne i bildet. Samt den nepalesiske stat og NORAD. På eiernsiden er også *Kværner*-konsernet og *ABB*-gruppen med. Totalkostnadene er i nærheten av USD 120 millioner. To tusen arbeidere er allerede i sving på anlegget, som vil stå ferdig i 1997.

Fra den spede start i Butwal i 1963, har det skjedd, at Nepal selv har svært mye av den fageksptise som skal til for å gjennomføre såvidt store prosjekteringer og utbygginger som dette. Entreprenørselskapet Himal Hydro kan påta seg konstruksjonen; og mye av den tidligere uttesting kan også skje i Nepal:

Et samarbeid mellom *Norges tekniske høgskole* og Kathmandu-universitetet har ført til, med finansiering fra NORAD, oppføringen av et laboratorium for hydraulisk modellprøving.

Det er uvanlig at en privat organisasjon på denne måten kaster seg inn i kraftbygging, like uvanlig som arbeidet til Tibetmisjonen i Nepal i seg selv er. Det er unikt, men måtte være en modell for andre prosjekter; kan det gjentas andre steder? Bare hvis Odd Hoftun kan klones, hører vi en av Norges fremste vannkraft-eksperter svare. Selv mener Hoftun at mange sammenfallende forhold ligger bak; dertil en utstrakt velvilje fra NORAD når søknadene om støtte har kommet fra Nepal.

For Odd Hoftun er det viktigste at det arbeid han og mange andre har gjort innen kraftutbyggingen har bidratt til utviklingen av Nepal. Som er et av verdens aller fattigste land, med få inntektsmuligheter, annet enn fra turisme – og kanskje: eksport av strøm.

KRAFT FOR EKSPORT

Fjellene og vannet er Nepals utnyttbare ressurser. Å utnytte noe av vannet til kraft-produksjon er fristende, bl.a. for salg til India. Derfor har regjeringen tatt mål av seg til å gjennomføre den omstridte *Arun-3* utbyggingen; et kraftverk på 402 MW, med en kostnad på nærmere sju milliarder kroner. Prosjektet er omstridt, og vil først kunne stå ferdig en gang like over årtusenskiftet. Hvor mange hydro-dollar eksporten vil kunne tilføre den nepalesiske statskasse er høyst usikkert, og ett av ankepunktene. For India er den eneste realistiske kjøper, og kan langt på vei diktere prisene.

Å bruke kraften fra slike storstilte anlegg i Nepal anses ikke å være innen rekkevidde; til det vil prisen for utbygging av fordelingsnett bli for stor, i forhold til mulige inntekter.

– Full elektrifisering er ikke økonomisk gjennomførbart i Nepal, slår Odd Hoftun fast. Men å få strøm til noen sentra, noen distrikter, er avgjørende viktig poengterer han. For det er i distriktene mye av utviklingen må skje; og hvis ungdommen der ser at det er framtidsmuligheter, blir de kanskje værende, framfor å flytte til byen. Å lære opp yngre folk og gi dem muligheter – la de bli motivatorer i lokalsamfunnet, har Odd Hoftun stor tro på. ☺

Himalayan "Baby" Scheme Condemned

The World Bank is about to approve money for a dam in Nepal which is ironically known as "Baby Arun", although it would cost one and a half times the country's national annual budget and be three times the size of any existing power project in the country.

Arun has been doggedly championed by its donors, the World Bank, the Asian Development Bank and Japanese and European bilateral agencies; construction would rely entirely on foreign technologies and contractors, as Nepal lacks

the capacity for a project of this size. British companies Kier and Balfour Douglas are among those bidding for contracts.

An even larger dam originally planned for this valley, which descends from Mt. Everest, was dropped after a Nepali Government Task Force found that World Bank studies used to promote Arun had arbitrarily increased the cost of alternative power projects by between 25 and 30 per cent. Power cuts and the IMF structural adjustment package, however, forced the Nepali Government to double

electricity tariffs and food prices in April 1992, and allowed Arun's donors to try again with the new "Baby" scheme.

In spite of the World Bank category "A" environmental impact assessment rating, there has been no public hearing on

Arun and the assessment has not been made public by the Bank.

The Nepali campaigning coalition "Alliance For Energy" recommends that Nepal build a series of smaller (1-50 megawatt) hydro plants instead of 210 MW Arun.

This "Small is Powerful" approach would be cheaper, completed sooner and could be built and managed by local people, keeping money in the country and encouraging the growth of an indigenous small-scale hydro industry.

WRITE BEFORE 1st December to your Executive Director at the World Bank or to your Parliamentary representative demanding a vote against Baby Arun. Address: 1818 H Street, NW, Washington DC 20433, USA.

CONTACT: Alliance For Energy, PO Box 2772, Baluwater, Kathmandu, NEPAL, Fax: +977 (1) 411933 or Intermediate Technology Development Group, Myson House, Rugby, CV21 3HT, UK.

Harvard-utdannet hindu-monark

Jeg hadde sett ham med fjærpydet krone på alle Ne pals pengesedler. Stort nærmere kan en turist neppe vente å komme kongen i Asias eneste hindu-monarki.

LARS ROAR LANGSLET
ULF AAS (tegning)

Kathmandu i oktober. Men en ettermiddag ringte telefonen med den meldingen jeg hadde sluttet å håpe på: Hans Majestet kong Birendra ville gjerne motta meg til den samtalen jeg hadde anmodet om. Idag kl. 19.30 på Slottet. Bare én ting måtte gjøres klar: Han mottar meg fordi jeg har vært minister og skrevet om monarkiet. Normalt gir ikke kongen av Nepal intervjuer. Men jeg måtte gjerne skrive om samtalen, bare jeg unnlot å bringe noen av kongens utsagn som direkte sitat!

Båndspilleren og mine nedskrevne spørsmål kunne jeg altså la ligge. Men ennå var det tid til å bla i de papirene jeg hadde samlet om ham:

Velutdannet

Birendra Bir Bikram Shah Dev er kongens fulle navn. 47 år gammel, sønn av kong Mahendra, utdannet i India og ved Eton og Harvard, studier i historie, geografi, kultur og språk – pluss sertifikat som flyver! Malerkunsten har han også dyrket, opplyser biografien, med verker som «Perlen» og «Vannfallet». Allerede i 1972 kom Birendra på tronen. Den-

gang hadde kongen av Nepal stor politisk makt, under et oligarkisk, partiløst styresett. Men i 1990 kom det omfattende demonstrasjoner som presset frem politisk reform: Også Nepal ble et demokrati med flerparti-mønstre, og kongen ble «konstitusjonell monark» som sine europeiske kolleger.

Altså en vingeklippet konge, som bare har fjærbusken på sin krone igjen? Det var ikke det inntrykket jeg hadde fått av andre. Kongen er høyt respektert, forteller de, monarkiet står sterkt. I 1990 var det nesten ingen som krevde at han skulle gå av.

Bindemiddel

Bilen humper seg frem i Kathmandus yrende gateliv, mellom hellige kuer og ikke fullt så hellige gateselgere, turister rustet for «trekking» i fjellene, kvinner i sari, slitne arbeidsfolk – indiske, mongolske og kinesiske ansikter skinner mot oss i lyset fra billyktene. Templer dukker opp, hinduistiske og buddhistiske, med blafrende lys innenfor, og forsvinner igjen i det mørke husmylderet.

Det slår meg at det kan trenge et nasjonalt bindemiddel i et så sammensatt land: 20 millioner mennesker spredt fra fjellene mot Tibet til de tro-

piske slettene i syd (der Buddha ble født), rundt et dusin ulike etniske grupper, flere religioner (hinduer i stort flertall, buddhister, endel muslimer, små islett av kristne), og hele 36 språk! Er monarkiet et bindemiddel også her?

Bilen svinger inn den høye porten mot Slottet, og jeg husker brokket av lesning om hva det står for i landets historie:

Allerede på midten av 1700-tallet fikk menn av Shah-dynastiet kongeverdighet i Nepal – og kongen, trodde man, var en inkarnasjon av guden Vishnu. Hundre år senere tok Rana-slekten fra India den reelle makt, nesten som shogunatet i Japan, og gjorde kongene til marionett-figurer. Det varte i nye hundre år. Men i 1951 kom kong Tribhuvan, den nåværende kongens bestefar, tilbake fra India i triumf: Han hadde stilt seg i spissen for et demokratisk opprør, og fremmedveldet tok slutt.

Lykken varte ikke lenge. Det nye systemet gled mot kaos. I 1960 hadde den nye kongen, Mahendra, sett seg så lei på intrigemakeri og korrupsjon under demokratiets dekke at han avsatte hele det politiske apparat, og «panchayat»-systemet ble innført med sterk personlig kongemakt.

Det var dette systemet sønnen Birendra arvet. I 1980 satte han det på prøve i en folkeavstemning: Demokrati eller panchayat? Flertallet valgte panchayat. Men ti år senere var strømmen snudd, og demokratiet ble gjeninnført.

Eventyrsloft?

Er det et drømmesloft fra 1001 natt som skal slå opp dørene for meg? Jeg kommer fra en kynisk verden, som har sine egne metoder for å punktere slike drømmer. Shangri-La, hinduenes Atlantis, har vi degradert til et hotell, og buddhismens Nirvana er blitt navnet på en madrass.

Men det kongelige forvarelse jeg nå ble vist inn i, gjorde drømmen enda noen hakk mindre: Mest lignet det venteværelset på et landsens politikammer, trangt og med respatex-utstyr, en diger vitte i taket og et favebilde av kongen på veggen. I krokene lå det endel filmutstyr. Han har besøk av en gruppe amerikanske hjerterkirurger, får jeg vite, og de filmer det selebre møtet.

Når de omsider toger ut, kunne jeg visst selv trenge en smule hjertekirurgi, for nå er det min tur. Men all nervøsitet visser seg overflødig. Midt i det romslige, enkelt utstyrte kontoret står kongen av Nepal, i lys indisk dress, med den typiske luken i småblomstret stoff, og rekker meg smilende hånden. Hoffotografen tar sine bilder, jeg overrekker min Benny Motzfeldt-vase, og vi tar plass ved et bredt konferansebord. Foran kongen ligger en stresskoffert og en velbrukt pipe – vi har tross alt noe til felles!

Han har møtt kong Olav i England, og engang som ung kronprins besøkte han Norge – også et ty-

pisk fjelland, minnes han. Våre land har noe annet til felles, sier jeg: monarkiet. Men er de monarkiske tradisjoner her i Nepal så egeartede at det ikke har mening å sammenligne med monarkier i Europa?

Både ja og nei, mener kongen. I Nepal har monarkiet sin meget særpregede historiske og religiøse bakgrunn, og det veier tungt at det levedegjør sammenhengen i vår historie. Alle folk har jo et sterkt behov for identitet, og for å se denne identitet uttrykt – og monarkiet er et slikt uttrykk. Men verden er blitt så liten, takket være teknologien, og idag er det klare fellestrekk mellom monarkier i ulike verdensdeler. Overalt er kongen et symbol på nasjonal enhet. Det er hans oppgave å samle.

Jeg minner om monarkienes underlige skjebne i Europa: Da kongen mistet sin politiske makt, trodde de fleste at det var begynnelsen til slutten. Hva skulle man med en konge som bare var til pynt? Men det gikk akkurat motsatt: Først nå ble monarken frigjort for en større oppgave, som samlingsmerke for hele folket, hevet over all politisk strid, slik at alle kunne identifisere seg med ham.

Kong Birendra er helt enig. Og dette er særlig viktig i et land som Nepal, mener han – i dette konglomeratet av folkegrupper og religioner, med store sosiale ulikheter, og ikke minst: stor avstand i mentalitet mellom by og land. Kjør noen kilometer ut av Kathmandu, og du møter en helt annen verden! Den avstanden er nok

blitt redusert i høyt utviklede land, men i utviklingslandene er den fortsatt enorm. Så gjelder det å balansere, å finne veier som samler. Man trenger et indre 'parameter' som gjør dette mulig.

Verdigrunnlag

Verdibevisstheten i befolkningen er umåtelig viktig, for det er jo ikke alle spilleregler som kan skrives ned i form av lover og instruksjoner. De gamle moralske dyder har fortsatt gyldighet, sier kongen. De indre kvaliteter hos lederne må avspeile dem, vise et forbilde. Her har også kongen sin store oppgave.

Kongen taler seg varm om dette, og jeg sier det er synd at han ikke skriver ned så interessante tanker. Han ler og svarer at en konstitusjonell konge må være forsiktig og ikke gå ut med ting som kan misbrukes politisk. Det er lett nok å være høyrøstet! Det er slik man kommer i fokus idag. Adskillig mer krevende er det å være 'subtle', å oppføre seg klokt og diskret. Det bør være en konges stil.

Mange oppfatter monarkiet som bare praktutfoldelse, seremonier, ritualer, legger han til. Men det viktigste er hardt arbeid. Man må hele tiden anstrenge seg for å yte mer enn det forventes.

Mektige naboer

Han kommer inn på Nepals situasjon, innlemmet mellom to enorme naboer. Kina i nord, India i syd. Påny gjelder det å ha et 'parameter' (et av hans yndlingsord) for å avbalansere. Hva mener

jeg om utviklingen i Russland og Øst-Europa? Der har han ikke vært. Den kalde krigen er over, men etter den ble verden enda mer ustabil.

Min tid er visst ute, men kongen vender tilbake til temaet monarki: Han tror slett ikke at det står i noen motsetning til demokratiet. Et levedyktig demokrati må ha modeller for «checks and balances», hvor ulike institusjoner har hver sin definerte virkekrets, som bidrar til helheten. Det konstitusjonelle monarki er én av disse institusjonene. Når det opererer som det skal, bidrar det til å styrke demokratiet.

Kabinettssekretæren følger meg ut til bilen. Dette var det virkelige interessante! sier han. Det er første gang jeg har hørt ham uttale seg om monarkiet...

Kontraster

Tilbake til dagliglivet, her i Nepal er det langt mer eksotisk enn audien- sen hos en arbeidsom konge i et spartansk arbeidsrom.

Nå etterpå er alle inntrykkene blitt som en uivkelig film: Naturens ødsle fruktbarhet i Kathmandu-dalen med de grønklede fjellene omkring. Og fattigdommen, i et land der BNP pr. innbygger bare er 180 dollar (mot 22 000 i Tyskland!), gjennomsnittlig levealder 53 år, analfabetismen 74 %. De rikt dekorerte templene, palassene, Bodhnath-stupaen, de middelalderske murhuse- ne med sin forfinede treskurd i nabobyen Bhaktapur. Og de grå bygninge-

ne i det «moderne» Kathmandu, kaotisk og levende, men med en forurensning som ligger tykk over hovedstaden.

Inntil 1950-årene var dette et lukket land, og ennå i 70-årene et paradys for Vestens blomsterbarn. «Kathmandu, that's where I'm really going to!», sang Bob Seeger. Nå er Vestens teknikk og kommersialisme flømmet inn. Men ennå har Nepal bevart en aura av mystikk om sitt sårbare samliv av kulturer og religioner.

Himalaya

Det mektigste i landets profil så jeg skuffende lite til: Himalayas himmelstrebende fjellrekke, «vedens tak», med Everest's 8800 meter som tårnspir. Den skjulte seg fornemt bak skyer og dis, som om verden under var blitt for ussel. Men jeg skjønnte jo at fjellene er usynlig til stede også i folkets sinn – nepalesernes likevekt og stoiske ro «reflekterer fjellenes taushet», skriver en forfatter. Endog flagget spiller fjellene: Ikke rektangulært som alle andre – skåret i to dype takker, som etslags kryptogram for tindene bak.

Men da flyet lettet på hjemturen, åpenbaret de seg omsider i sin fulle glans: Da var det landskapet under oss, med yrende byer, elver og grønne marker, som ble mer og mer sløret av disen, men høyt over alle skyer steg Himalayas takkede blokker av fjell og is, i etsende profil mot evigheten.

Jeg bøyde hodet og så ned for å føle høyden. Der nede, under Mayas slør, lå kong Birendras rike.

SNAPLUKK:

Exposure to Smoke: Danger to Health

Traditional cooking stoves that use wood, dried animal dung, or crop residue as fuel lead to high levels of indoor smoke pollution which is associated with acute respiratory infections - estimated to kill about 4.3 million children worldwide each year, according to a study by WHO. Recent studies in Nepal, Gambia, and Zimbabwe found that children exposed to smoke from wood-burning cooking stoves are at a two to six times higher risk of contracting serious respiratory infections compared with children in nearby households using more efficient fuel.

Source: People and the Planet

GREEN REVOLUTION?

The World Bank published a report warning Asian countries that environmental degradation is increasing three times faster than their economies. The study estimates that up to 2,000 people die each year in Bangkok and Jakarta from pollution.

The Tourist Industry

A total of 281,565 tourists visited Nepal in 1993, 15.8 percent less than in 1992. The figure included 83,634 tourists from India who came by air. (Gorkhapatra, January 8).

According to Yogendra Shakya, Chairman of the Hotel Association of Nepal, the number of tourists had declined by about 30 percent in 1993 compared with 1992. He added, "The government's revenue from the hotel industry has declined by more than 30 percent. In 1992, the industry had earned foreign exchange amounting to approximately Rs. 3000 million. This is approximately half of the total foreign exchange earnings of the country. Because of the decline in the number of tourists, an unhealthy competition has started among hotels. They are offering a discount of between 60 and 70 percent in their charges. Rooms in hotels are lying unoccupied, and the Royal Nepal Airlines Corporation is cancelling several flights. The number of tourists has also declined because the government has raised visa fees from 20 dollars to 40 dollars, and the airport fee to Rs. 600. India is charging a visa fee of only five dollars, while the airport fee in that country amounts to only Rs. 100. (Kantipur, January 7).

Nepal Press
Digest

ASIA

KATMANDU.

Taking a cue from Queen Elizabeth II,

King Birendra, the world's only Hindu monarch, has opened his palace to the public for the first time. The 90-room Narayanhity Royal Palace has been the official residence of Nepal's ruling family since the 1870s, and visitors can now view the royal crest in the Throne Room, a display of gold coins dating from 1723 in the Banquet Hall and traditional Hindu oil lamps in the Reception Hall. Nepalese are admitted for 10¢; foreigners pay \$5 and may come calling only on Thursdays from 1 p.m. to 4 p.m.

Take Back the Garbage

The Ministry of Tourism has ruled that mountaineering teams to the Khumbu region take back waste generated by the expedition to their home countries. The incinerable and bio-degradable material is to be brought down to the base camp and disposed of; recyclable materials are to be taken back to Kathmandu and handed over to the government authorities responsible for and "re-exportable goods" are to be flown back home by the expedition team. Initial reports indicate that "bring-back-the-garbage" regulations are working effectively, with trash arriving in Kathmandu and being flown back to the respective home countries as per regulation. One expedition to Purnori surprised the authorities by going up with 200 metres of rope and returning to Kathmandu with 300 metres!

Source: Himal

Pepper Power

Hot Sauce Knocks Out Bacteria

Ketchup doesn't do much, but Tabasco sauce does. A researcher in the U.S. tested the fiery Louisiana sauce on raw oysters containing live vibrio bacteria — a strain of which causes cholera. He found that adding Tabasco at full strength killed the germs in less than a minute. Diluted to one part in sixteen, it took five minutes. Made from red capicum chili peppers, vinegar and salt, the hot sauce also performed better than horseradish and lemon juice. A chemical called capsaicin is what makes chili peppers hot. It's found nowhere else. Capsaicin has other uses. It helps relieve cluster headaches, which cause intense

Asiaweek Illustration

pain near the eyes. It's also what makes the pepper gas used by riot police so effective. A little goes a long way: even diluted to one part in 100,000, capsaicin is still hot to the tongue. The chemical irritates pain receptors in the mouth. They send off chemical messengers, which some scientists suspect cause the brain to release pain-blocking endorphins. Capsaicin also stimulates gastric secretions, aiding digestion. Some people break into a sweat when eating spicy food. In hot weather, that helps cool the body. As for keeping oyster-lovers safe, the chili finding has yet to be confirmed outside the lab.

NEPAL MOVES MOUNTAINS WITH LITERACY

BY HEATHER HANFORD

With China to the north and India to the south, the Nepalese refer to their country as "a yam caught between two rocks." The saying is also a fitting analogy for the predicament of the Nepalese themselves, caught as they are

rates exceed 80 percent (such as Sri Lanka and Colombia), population growth rates remain under 2 percent—well below the Third World level.

Cheli Beti (meaning "daughters" in Nepali) has begun to make headway

ful of remote districts in 1983 to give girls a chance at the education most never had, and it is now offered in nearly all 75 districts of Nepal. More than 5,000 girls have completed the course, says Marilyn Blaser, education director of the Kathmandu office of UNICEF, one of the program's sponsors. Attendance rates were roughly 86 percent, with about 25 percent of the girls "graduating" into the primary school system.

So successful is Cheli Beti that it has been adapted by the Nepalese government for boys who don't go to school. The government's goal is to reach nearly 1.7 million out-of-school children by the year 2000.

What makes Cheli Beti work so well is course material that is refreshingly relevant to girls' daily lives, designed to build their practical knowledge and self-confidence. Cheli Beti tackles how to construct a latrine or deal with rat infestation, for example. Songs and group activities—such as planting and tending a kitchen garden—reinforce classroom lessons.

The most popular feature of Cheli Beti, and arguably its secret weapon in improving literacy, is Kamali, a cartoon character of a young village girl. She acts out words or new phrases, sparks classroom discussion, and otherwise creates a level of involvement missing in more conventional literacy programs. Over time, the girls come to identify very strongly with Kamali, who goes on to become a Cheli Beti teacher herself and mobilizes her community to fight soil erosion through a reforestation project.

At the end of the one-year Cheli Beti program, Kamali is part of a surprise that imparts an important lesson: She is revealed to be from Nepal's lower caste, like many of the students. That such a spunky, assertive character could come from such humble origins is a radical concept in a caste-conscious society, and instills in the girls the notion that anything is possible.

Flesh-and-blood role models—the teachers themselves—are another key element of Cheli Beti's success. The teachers are older girls or women with some prior education, selected from the local

area whenever possible. All undergo a month-long intensive training session that prepares them for their work inside and out of the classroom. Just getting the girls into the program, for instance, can involve a bit of mountain-moving. Teachers must overcome parents' reluctance to sacrifice their daughters' labor, even for just a couple of hours a day, by convincing them that education has its own rewards.

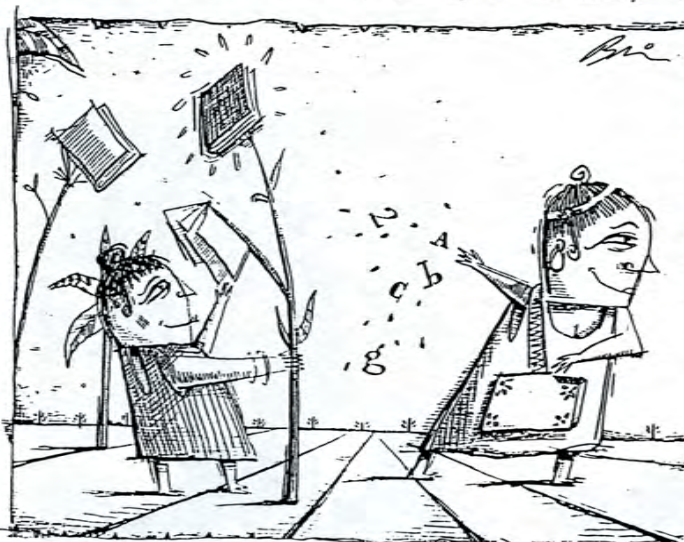
With the blessings of the Nepalese government, which has embarked on a program of reducing the country's birth rate, Cheli Beti teachers are out to challenge attitudes about the appropriateness of education for girls. More than 70 percent of children enrolled in primary school in Nepal's rural areas drop out, according to Padmasana Sakya, executive director of the Centre for Women and Development in Kathmandu. Of this group, the majority are girls. Many more girls don't even make it to school in the first place. Since they are destined to "marry out," girls don't represent future economic security in the eyes of the families.

Nepalese political leaders seem to have grasped the connection between higher female education and lower birth rates, but there's more to female literacy than just meeting population reduction targets. In the long run, improvements in women's health and productivity (through access to credit and land, for instance) will in turn affect the children's well-being, offering them the chance to escape the vicious cycle of poverty, high infant mortality, and skyrocketing population growth.

Imaginative initiatives like Cheli Beti are a small step in the right direction. The challenge that looms ahead is much more than a narrow focus on lowering fertility rates. Governments, development agencies, in Nepal and elsewhere, need to offer women and opportunities to put their new skills to work. Maybe they could learn a lesson two from a Nepalese village girl named Kamali.

WORLD WATCH

NOVEMBER • DECEMBER 1992

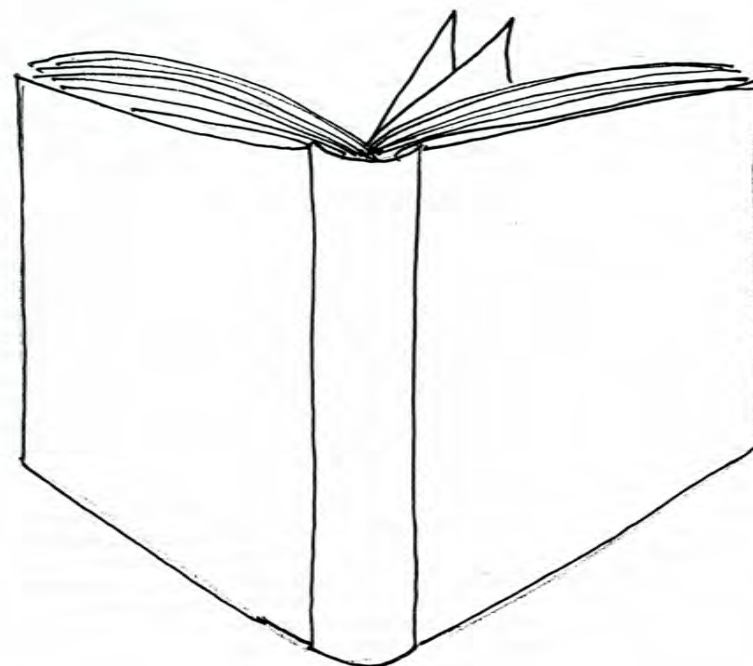

between rapid population growth and poverty on the one hand, and an eroding resource base on the other.

Relief from this tight spot may be found in Cheli Beti, an innovative women's literacy program run by the Nepalese government and the United Nations. What, one might reasonably ask, does literacy have to do with slowing population growth? It's an accepted fact that the ability to read and write enables women to learn more about family planning, nutrition, sanitation, and the importance of child immunization and diarrhea control. This translates into fewer but healthier babies. In fact, in many countries where female literacy

against the dismal female literacy rate of only 13 percent (compared with 38 percent for men) through its unorthodox approach of targeting girls who are not enrolled in the formal school system. The schedule of classes for this one-year program is made flexible to work around the demands of a girl's life in a rural, traditional society. Classes usually begin in November, when most field work is finished, and last about six months. They are scheduled at a time of day agreeable to students and parents so that school doesn't interfere with chores at home.

Cheli Beti was started in just a hand-

DECEMBER 2, 1993

The Splendid Wealth Of the Poor Bhutanese

By Paul Spencer Sochaczewski

JANGTSIKHA, Bhutan — From a mountaintop, I looked down on the long valley. Not far off was a Buddhist shrine, which the Bhutanese call a *dzong*, a temple-fortress built to withstand the elements. Prayer flags fluttered in the wind. I counted three houses in the valley. Trees blanketed the hills.

Later, I descended 1,500 meters (4,900 feet) to Jangtsikha village, where I met Gyeltsen, a farmer. It was an Aristotelian encounter.

He looked at my Swiss Army knife, French backpack. Italian

MEANWHILE

trekking shoes, American tent and Australian pants, complete with the zippered knees that allow them to be turned into shorts. Gyeltsen concluded that I was rich.

He was also quick to point out that he was poor. Gyeltsen, an illiterate, was wearing homespun clothes. His family's most important possessions were six cattle, assorted pigs and chickens, a house and his wife's turquoise jewelry.

"You're wrong," I said. "You're not poor at all. You're rich." Gyeltsen looked skeptical. "You are self-sufficient — not to mention the fact that the King provides your family with free medical care and your children with free schooling."

Gyeltsen did not respond. I kept trying to convince him; it was easy to get carried away in Bhutan's pine-scented hills. "You have the most important things anyone

can have," I said, "forests and clean, fresh water. You also have a set of spiritual beliefs that provides psychological support for however many lives you may have. You have built-in conservation safeguards — you yourself just told me that the tree we are sitting under is sacred and cannot be cut. And you have a family that stays together. People in the West do not have these things anymore. This forest, those prayer flags and your children make you a rich man."

"You," Gyeltsen replied, "can afford to travel to Bhutan. I cannot afford to travel to visit you."

I had no answer. No, the only way to persuade the 600,000 people of Bhutan of just how rich they are is to bus them to neighboring Nepal. There they could see how another small Himalayan kingdom has wiped out its forests, resulting in regular landslides and shortages of firewood and clean water.

If Gyeltsen went to Nepal he would see what critics call "tourists' prayer flags," a euphemism for the strips of used toilet tissue adorning the more popular trekking routes. He would see how the Nepalese have modified their traditional cultures of Hinduism and Buddhism to accommodate a third religion, Mass Tourism.

Maybe Gyeltsen will not have to go to Nepal. The Nepalese are coming to Bhutan through the southern lowlands. Bhutanese offi-

cials say the intruders, who are really environmental refugees, are creating social tensions as they compete for resources.

Such pressure is new to Bhutan. Based on the standard statistics — per capita GNP of \$425, average life expectancy of only 49 years, adult literacy of just 30 percent, and the number of doctors (a total of 42 as of 1988), Bhutan has a low standard of living.

Yet tiny Bhutan has managed to keep many of its natural resources in good shape. By royal decree, 60 percent of the land is kept under forest; hunting is banned in 20 percent of the kingdom. Outside influence is tightly curbed. Only 4,000 foreign tourists are allowed in each year, and each must pay \$250 a day for the privilege. The government is prudent in its economic management. Foreign exchange reserves are in surplus, there is no foreign debt and the budget is balanced.

Bhutan has not trashed its natural heritage or surrendered to the lure of over-rapid development based on greed. It has managed to remain in splendid isolation, a land where there is no democracy, but where every subject can request an audience with the King.

The writer, head of creative services at World Wide Fund for Nature International, in Switzerland, contributed this comment to the International Herald Tribune.

Old Genes and New Generations

Herbs, Himalaya and Biodiversity

by Jayanta Bandyopadhyay

Ever since life began on Earth, one thing that has been most intrinsic to it has been the growth of biodiversity in plants, animals and micro-organisms. The question of mutation, evolution and adaptation of gene varieties has constituted the exclusive domain of millions of years of ongoing experimentation, and one of the most productive laboratories has been the Himalaya.

In this experimentation there are no donors, no multinational sponsors and no directors of research. And yet it has yielded tens of millions of varieties of species of living organism. With the entry of the human race into the picture, human economic activities led to a considerable loss of the world's total biodiversity. Over the last half-century, human scientific activity has created a parallel laboratory to undertake genetic engineering — which makes it possible to transfer genes artificially between species, create new species of plants, animals or micro-organisms. This laboratory does have donors, multinationals and directors of research who have access to and claims over the new gene varieties through what has come to be known as Intellectual Property Rights (IPR).

One of the most remarkable uses of plant and animal-based biodiversity has been in medicine. The Ayurvedic school of medicine uses about 1400 medicinal plants, mostly from Himalayan forests and meadows. More than 5100 species of plants are used in the Chinese medical system. Modern science and technology has also depended upon this bounty of nature and "one-fourth of all prescriptions dispensed in the USA contain active ingredients from plants and 3000 antibiotics are derived from micro-organisms." All the twenty best-selling drugs in the United States contain compounds extracted from plants, microbes and animals.

The combined sale of these, according to an estimate, is in the order of US 10 billion. The potential of the use of biodiversity in world health is clear from the fact that 75 percent of the world population still depends on natural biodiversity for health care through indigenous systems of medicine. Himalayan medicinal plants play a central role in global health care not only by providing the resource base for Ayurvedic, Tibetan and Chinese medicines, but also through the widespread export of natural plant materials from the nooks and crannies of this great mountain system to the industrially advanced countries. The growing demand and profit-maximising ways of exploitation has pushed many important medicinal plants of the Himalaya to the brink of extinction.

The Convention on Biodiversity, signed in Rio during the Earth Summit by about 150 heads of government (excluding US President George Bush) is a major global instrument to ensure future use, preservation and conservation of the rich gift of biodiversity through human efforts. The Convention has direct implications for Himalayan medicinal plants and their uses in the global pharmaceutical industry.

It is because of the extremely quick changes in the micro-

climate due to altitude and aspect that the Himalaya has provided the ecological niche for such rich biodiversity. The spatial closeness of diverse micro-climatic patterns has led to quicker diversification in the gene pool. And biodiversity has the prospects of providing the single resource through which global food and drug production can be largely dominated. Technologies like the recombinant DNA method are mainly available to the few countries of the North identified as the G-7. The most important raw materials on which these technologies can be profitably applied are mostly available in the G-77 states of the South, including all Himalayan countries.

At the centre of the biodiversity negotiations is the question of how much of modern technology will be shared between the G-7 and the G-77, and how much of the gene pool will the G-7 be given access to by the countries of the South. The inability of President Bush to sign the Biodiversity Convention cannot be delinked from the financial interests of the American pharmaceutical industry.

While the North was hesitant to share the technologies in its hands, the South, led by India and China, successfully negotiated to ensure national rights over biodiversity. The North tried its best to get biodiversity declared as a global heritage, while the South bargained for higher control over any genetic engineering product made by the North with the help of the gene pool of the South. However, the South has a problem. In order to get full advantage of the Biodiversity Convention, it must have full knowledge of the gene pool and protect it from illegal extraction. The increased Northern interest in research on biodiversity and funding of protected areas in the South cannot be taken merely as an expression of altruism.

There is 'gold' in the thick undergrowth of the natural forests of the Himalaya. The Convention gives exclusive rights to the regional countries for the use of this 'gold'. There is a chance that research and action on biodiversity will be reexamined, especially because a great deal of interest is rooted in the industrially advanced countries. The US, not having signed the treaty but having sponsored a great deal of research and protection of biodiversity, is obviously at the centre of public criticism. It is now time that the Biodiversity Convention be used as a guide to examine and monitor the conservation and research projects on biodiversity of the South which are being supported by the funds of the North. This would go a long way to protect the poor farmers and villagers of the Himalayan region from being robbed of their great gene bank.

J. Bandyopadhyay is a mountain ecologist.

Poaching Menace

There have been alarming reports of unabated poaching of the country's rare animals listed as protected and endangered. At least ten rhinos have been found killed in and around the Royal Chitwan National Park within a short period of time, including four within the Park itself, despite the presence of a battalion of 800 army personnel in the Royal Chitwan National Park. Three tiger cubs were also found killed in the Shukla Phanta

38 Protected Species

Thirty-eight species of fauna classified either as mammals, birds, or reptiles are protected by HMG Nepal. The National Park and Wildlife Protection Act, 1973 has put twenty-six species of mammals, nine species of birds, and three species of reptiles on the wildlife protection list. Mammals in the protected list, among others, are the red panda, wild yak, musk deer, great Tibetan sheep, snow leopard, Tibetan antelope, Himalayan black bear, hispid hare, clouded leopard, lynx, striped hyena, Assamese monkey, wolf, lingsang, leopard cat, pangolin, one-horned rhinoceros, swamp deer, gaur bison, wild water buffalo, wild elephant, tiger, four-horned antelope, black buck, pigmy hog, and ganges dolphin. Likewise, protected birds include the sarus crane, impeyan pheasant, crimson-horned pheasant, cheer pheasant, Bengal florican, great pied hornbill, black stork, white stork, and lesser florican. The protected reptiles on the list are python, golden monitor lizard, and gharial crocodile.

Source: The Rising Nepal

Interview

"Environmental problems in Nepal can be viewed from two angles: rural and urban."

- P.K. Jha

Mr Upendra Shrestha and Ms Chandani Thapa interviewed Dr P. K. Jha, member of the Environment Protection Council and Associate Professor, Botany Department, Tribhuvan University to find out his views on environmental and sustainable development issues in Nepal, and the role and future of the Environment Protection Council among other topics. Given below are excerpts of the interview conducted on 18 August 1993 at Tribhuvan University.

What do you see as the major environmental problems of Nepal? What do you recommend as immediate actions to be taken by Nepal to solve these problems?

Environmental problems in Nepal can be viewed from two angles: rural and urban. Rural environmental problems such as loss of soil fertility have led to a decrease in agricultural productivity. Nepal has a predominantly agricultural economy as 54 per cent of our GDP is from the agricultural sector. However, overall agricultural productivity is decreasing. For example, statistics for paddy reveal that while in 1961/62 the average national output was 234 kg/ha in 1991 it was recorded to be as low as 174 kg/ha. The fact there is a decrease despite the increase in agricultural land area is alarming. We should focus on maintaining soil fertility considering the importance of agriculture in an agrarian country like ours.

Deforestation is another serious environmental problem that we face. Not only does it result in landslides and soil erosion, but biodiversity is also depleted, and this is a serious problem, particularly in the mid-hill and terai region. Take, for example, the recent flood situation in Nepal: normal rains caused abnormal floods, and the implications of this need to be analysed. While deforestation is avoidable, afforestation efforts by the government have not been much successful - tree plantation is important but protection is more important.

Poverty is another factor that leads to environmental problems. Deforestation is a result of poverty, as the poor do not have the means to access alternative energy sources; health and hygiene problems also result from poverty. Although the population growth rate has decreased in the last decade, it needs to be decreased further specially in

rural areas where poverty and the pressure of population dilute environmental conservation efforts. The level of education in rural areas is very low, and one of the reasons for this is also poverty.

In urban areas, pollution is the major problem. Atmospheric pollution has reached alarming levels in Kathmandu and the concentration of dust in the air is particularly serious. Solid waste disposal, water pollution, and land use planning are also predominant problems in towns in Nepal. However, all these problems are manageable, for example, solid waste collection, disposal, and management is possible with sincere efforts by the institutions involved. Similarly, water quality can be improved by proper treatment and upgrading the supply system. To maintain air quality, clean vehicles, clean fuel, and alternative transportation systems are needed to minimise dust particles in the atmosphere.

Urbanisation in Nepal is a relatively new phenomenon. Kathmandu Valley in particular is facing a serious threat because of increasing population pressure, industries, and academic and administrative institutes. Decentralised urban planning is urgently required. If it is not done in time, the environment of Kathmandu will deteriorate to an unmanageable level. The present government has initiated a decentralised urban planning process, but the effort needs to be more focused.

How do you rate our chances of 'sustainable development' over the next few decades?

I feel we have good prospects for sustainable development in the future, for though we are economically poor, we are ecologically rich. The reason for our present poverty is lack of planning, mismanagement and under utilisation of resources. However, I feel hopeful about improved management of resources as there is increased awareness about the importance of appropriate use of natural resources among the

Dr P.K. Jha

general public. There should be a survey to find out the extent of our resources before we can plan how to best utilise them.

The formation of the Environment Protection Council (EPC) is a positive step towards the protection of the environment in Nepal. As public expectation from the EPC is very high, I feel that the Council should be more active.

In recent years there has been a lot of debate and discussion about the public being uninformed about the possible environmental effects of development programmes. In your opinion what type of mechanisms should be developed to inform the public about the possible impacts/effects of development programmes on the environment?

In the last decade, environmental awareness and conservation activities have increased. The government, as well as the media, has been giving increasing importance to environmental issues, and a significant number of non-governmental organisations are now involved in environmental conservation. I feel the Rio Summit helped to create awareness to an extent, both

among politician and among the public. However, despite all this, there is no provision for environmental education at higher levels in this field attained higher education in environment from foreign countries. I feel it is very important to develop a cadre of young Nepalese with the capability of understanding our natural environmental problems and developing solutions for them. The government has programmes to introduce environmental education at various levels, and I hope the University will also establish a centre for higher environmental education in Nepal in the near future.

Would you like to sum up the environmental situation in Nepal in a few words?

Environmental problems are manageable, provided they are attended to in time. All the existing problems are, as I said earlier, due to mismanagement, poor planning, and misuse of natural resources. Sincere efforts and a sense of responsibility by institutions and individuals are needed to manage environmental problems in Nepal.

HJELPER: — Jeg har sluttet å gå i tempelet, sier Anuradha Koirala. — Guder er som politikere. De lar alt det onde komme til de fattige, sier hun. I stedet tar hun saken i egne hender, og starter hjelpeorganisasjon i fattige Katmandu.

En solidaritetsring i Katmandus slum

Solidaritet i virksomhet i slummen i Katmandu: En arbeidsring av tidligere tiggere.

MARIANN NORDSTRØM
(tekst og foto)

Katmandu.

I morgen skal Shanti slutte å tigge. Ikke, sant? Du glemmer ikke?

Anuradha Koirala holder blikket til den 19 år gamle tobarnsmoren fast. Og Shanti nikker.

Hun blir nå del av en fattigdomsring, en hjelpe-deg-selv-og-andre-gruppe, som er satt i gang av Anuradha Koirala midt i den stinkende, skitne, vakkerskygde byen Katmandu, hovedstaden i Nepal.

Ringene er sluttet ved tempelet Pashupati. For det er hit de fattige søker, de syke, de foreldreløse, de prostituerte og alle de andre som av forskjellige grunner ikke har det for fett. Her sitter de i hundrevis, tidlig og sent, med armen fremstrukt og ber om barmhjertighet. De fleste bor her også, rett på gaten. Så slipper de i hvert fall reisepenger.

— Tiggerne hjelper bare de rike, de som har noe å gi, når de søker til tempelet for fred med sin gud. Men de hjelper ikke seg selv, sier Anuradha Koirala. Hun er lærer av yrke, i ubestemmelig midtlivsalder.

Private organisasjoner

Etter at demokratiet ble innført i Nepal for et par år siden, er en lang rekke frivillige organisasjoner i ferd med å vokse frem. Det er lov å organisere seg, det er lov å si sin mening. Og ikke minst, det er lov å gjøre noe med det man synes er galt.

Maiti Nepal, heter Anuradhas hjelpeorganisasjon. Den er liten, og selvbærende, og rettet mot kvinner.

— Jeg bor ikke langt herfra, sier Anuradha og peker et ubestemmelig sted over mylderet av hustak. — Jeg orket ikke å se på alle tiggerne og syntes jeg måtte få gjort noe.

Så gikk hun bort til en av dem og sa: — Hvis du slutter å tigge, skal du få 1000 rupi av meg til å kjøpe en symaskin. Så lærer jeg deg å sy, og så kan du leve av det, sa hun.

20 får hjelp

Og slik gikk det, og innsatsen fikk ringvirkninger. I dag er det i alt 20 mennesker er med i arbeidsringen.

Den fungerer slik:

Startkapitalen er 1000 rupi, noe over 100 kroner, som går til innkjøp av symaskin, varer eller annet som man kan drive virksomhet med. Anuradha, som her bare går under navnet Didi — storesøster — hjelper også til med innkjøp og det praktiske ved å komme i gang, for eksempel å finne og få hevd på en utsalgs-plass ved tempelet.

Når virksomheten er i gang, betaler kvinnen tre rupi til felleskassen; for tiden har Anuradha engasjert en tilsynsmann som går fra den ene til den andre og samler inn pengene. I dag er de 20 stykker, og etter 17 dager er man altså oppe i 1000 rupi, og en ny kvinne kan få bli med i ringen.

— Men ingen tigging, sier Didi. Hun er nøye med overvåkingen, og frafalne får strenge advarsler. Så er det ut.

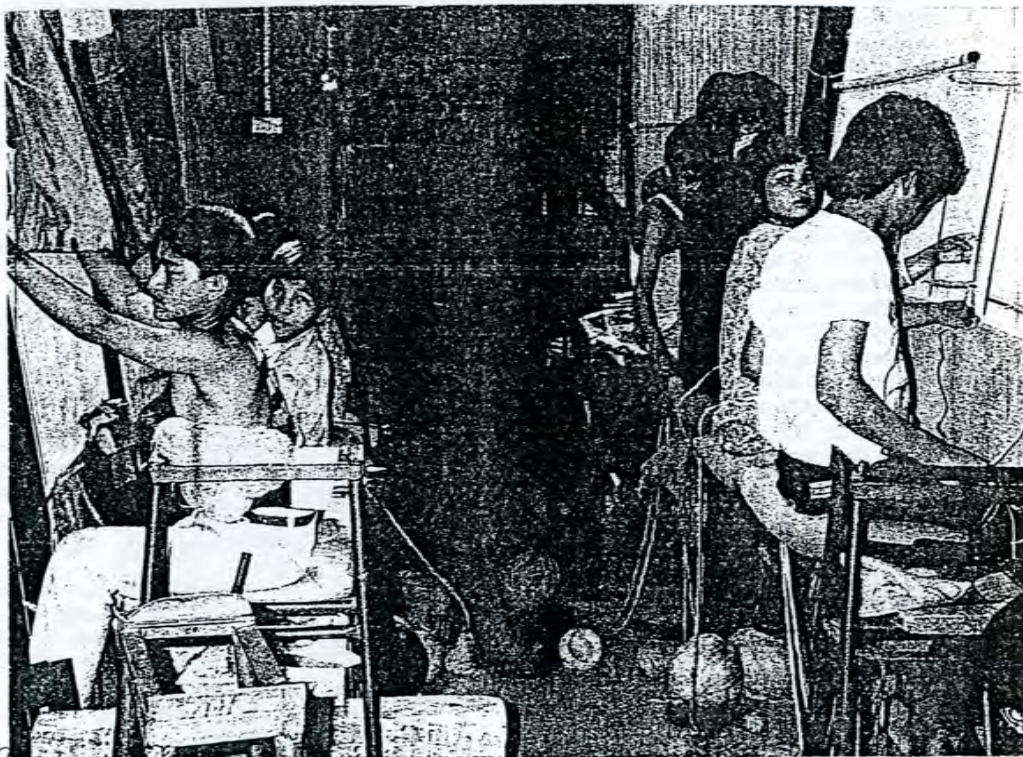
En gammel kvinne har vært med i ringen i et par år, og selger blomster i en driftig forretning i hovedgaten til tempelet. — Her, sier hun stolt og viser frem en tøypose som hun har gjemt på brystet under flere lag stoff. Det er lommeboken hennes, og den er tykk.

I morgen er det Shantis tur. Og får hun det til, og det har hun tro på, kan det kanskje bli penger nok til et sted å bo en gang.

Av ANDERS BJARTNES

Disse barna arbeider 14 timer i døgnet — innesperret som slaver i teppeveveriene i Nepals hovedstad Katmandu. Teppene de vever får du kjøpt i butikker i Oslo.

NEPALs SLAVEBARN

KAMPANJE: — Disse barna er slaver, sier Bjørne Grimsrud, prosjektsekretær i Frie Faglige Internasjonale (FFI). FFI starter nå en kampanje mot barnearbeid.

Foto: MAGNAR KIRKNES

INNE-SPERRET:
Ungene arbeider, spiser og sover innenfor fabrikkbygningene. De holdes innesperret.

Foto: BJØRNE GRIMSRUD

Mannen som har tatt bildene, er Bjørne Grimsrud (30), som arbeider for å få slutt på slavearbeidet.

Han jobber som prosjektsekretær i Frie Faglige Internasjonale (FFI), et slags verdens-LO som forsøker å ivareta menneskerettigheter og faglige rettigheter verden over.

De yngste teppeveverne er ikke mer enn fem år. De kjenner ingen annen verden enn veverienes mørke saler. Bare i Katmandus teppeindustri er 150 000 barn under 14 år i arbeid — under slavelignende forhold.

Skyhøy profitt

Ungene fratas retten både til lek, læring og omsorg — kort og godt retten til å være barn. Ofte får de ikke lov til å forlate fabrikkområdene, og fridager er et ukjent fenomen. Det er på fabrikkene de

arbeider, spiser og sover. Teppene barna vever selges i USA og Europa — også i butikker i Oslo.

Profitten for fabrikkere og selgere i diverse ledd er selvsagt skyhøy når betalingen barnearbeiderne mottar er nesten symbolsk. På en måned tjener et barn omkring 5 dollar eller 35 kroner.

— Sjansen er meget stor for at såkalte Tibet/Nepal-tepper er laget av barn, sier Bjørne Grimsrud.

Han har funnet tepper med disse mønstrene ved å kikke i butikkvinduer i Oslo. Sikrere kjennetegn på opprinnelsen enn mønstrene finnes ikke.

Nå setter FFI i gang en verdensomspennende kampanje med sikte på å begrense barnearbeidet så mye som mulig. Prosjektet i Nepal er finansiert av norsk LO.

Hentes fra landsbygda

Grimsrud mener slavearbeid er den beste karakteristikk av det som fore-

ALLTID PÅ JOBB: Bare jobb, jobb, jobb og jobb og litt søvn av og til. Ungene fratas retten til lek og læring.

Foto: BJØRNE GRIMSRUD

går i Katmandu. Mange av ungene hentes på landsbygda. På grunn av fattigdom kan foreldrene vanskelig fø ungene sine, og sier ja når det kommer en kar fra byen og tilbyr penger for å ta med sønnen eller datteren til storbyens veverier.

— Disse 7-8-åringene er slaver, sier Bjørne Grimsrud.

Han besøkte Nepal i fjor, og kom rystet tilbake.

— Egentlig er det vi så i Nepal ubeskrivelig. Ungene satt på rekke og rad i mørke rom. De så ut til å ha mistet gløden og glimtet, barns evne til å vise glede. De fratas barndommen, sier Grimsrud.

— Stor utfordring

Han er skremt over at tallet på barnearbeidere vokser i Nepal. For 10-15 år siden var det ikke slik. Men industrien har ekspandert, profittmulighetene er enorme. Og barn er billigere arbeidskraft

enn voksne. For han fikk jobb hos FFI i Brussel, arbeidet Grimsrud i flere år med LOs sommerpatrulje her hjemme.

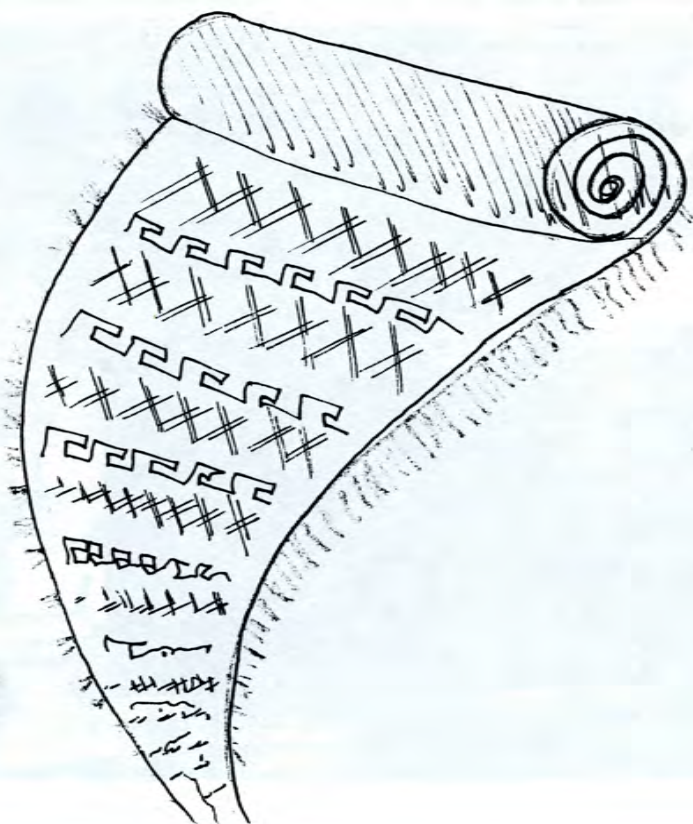
Utfordringene er større nå.

Det er verre å nå fram. Sammen med forbrukerorganisasjoner i USA og Europa, og organisasjoner som kjemper mot barnearbeid i land som India og Nepal, håper Grimsrud at den internasjonale fagbevegelsen kan skape mer verdige levekår for slavebarna.

— Skoletilbud for barna er nøkkelen, sier han. Både i USA og Tyskland foreligger det lovforslag om å utvikle opprinnelsesregler for tepper, slik at det skal fremgå at teppene ikke er produsert ved hjelp av barnearbeid.

Mulighetene for juks er selvfølgelig store, men alt hjelper.

— Gjennom en kombinasjon av opinionspress i landene hvor teppene produseres og i landene hvor de omsettes, håper vi å nå frem, sier Grimsrud.

OM KONTINGENTEN

14 medlemmer har ikke betalt kontingent for 1993. Vedtektene sier at kontingenten skal være betalt i løpet av det året den gjelder for og at det etter årets utløp skal sendes ut en purring. Denne er nå sendt ut. De som ikke har betalt sin 1993-kontingent innen 1. mars, blir strøket av medlemslisten.

Postgiroblanketter er forøvrig vedlagt dette nummer av Hamro Patrika og vi håper at flest mulig vil benytte denne til å betale kontingenten for 1994. I 1993 ble det sendt ut postgiroblanketter med Hamro Patrika 2 ganger. Det førte til at flere medlemmer betalte dobbelt kontingent. De det gjelder har mottatt brev om det fra kassereren og da ingen har hatt noen innvendinger mot det, er dette blitt registrert som betalt kontingent for 1994. I alt har 10 medlemmer nå betalt kontingent for 1994. Dersom det ikke blir uorden i sorteringen av blankettene skal de som allerede har betalt for 1994 ikke få postgiroblankett i dette nummer av Hamro Patrika. Dermed håper vi at risikoen for dobbeltbetaling skal være ryddet av veien.

Er du i tvil, ring kassereren!

Yngve Gauslå,

tlf priv: 22 62 22 96,

tlf jobb: 22 41 22 14.

For ordens skyld minner vi om kontingentens størrelse:

Individ: kr 100,-

Familie: kr 150,-

Organisasjon: kr 300,-